

FILMOVÉ LISTY

**OD 12.00 PROBĚHNE V KLUBU
KULTURY TISKOVÁ KONFERENCE
S EMIREM KUSTURICOU,
OD 15.00 NA TRÁVNÍKU VEDLE
KINA HVĚZDA FOTBALOVÉ
UTKÁNÍ MEZI DOMÁCÍM TÝMEM
LFŠ A HOSTUJÍCÍMI SRBY**

**VEČER BUDE NA LFŠ MUSIC
STAGE PATŘIT HLAVNÍM
HVĚZDÁM LETOŠNÍHO
HUDEBNÍHO PROGRAMU,
KAPELE NO SMOKING
ORCHESTRA. JAKO
PŘEDKAPELY VYSTOUPÍ
NUJAZZOVÁ LESNÍ ZVĚŘ
A MÍSTNÍ KLEZMEROVÉ
USKUPENÍ RABIGABI A G.**

**NA LETOŠNÍ FILMOVKU SE
DOSUD AKREDITOVALO
TÉMĚŘ 4 000 ÚČASTNÍKŮ,
COŽ ZNAMENÁ, ŽE ZÁJEM
OPROTI LOŇSKÉMU ROKU
OPĚT VZROSTL**

POCTA BORISI JACHNINOVÍ

Dnes se od 11 hodin uskuteční v Redutě 2 vzpomínkové pásmo věnované filmovému historikovi, publicistovi a spisovateli Borisi Jachninovi, který 17. 4. 2011 zemřel ve věku nedožitých 79 let. Poctou bude provázet jeho dlouholetý přítel a žák Luboš Dvořák, jako host přijede dcera pana Jachnina, Martina Bílkovská. V programu budou uvedeny ukázky z Jachninových oblíbených filmů a rozhlasových pořadů a připomenuto bude i předání výroční ceny AČFK, kterou Jachnin obdržel v roce 2003.

V 50. letech byl Boris Jachnin nucen z politických důvodů odejít z FAMU – zejména kvůli filmu *Zloděj na každém rohu* z roku 1954, směsí hraného, loutkového a trikového filmu. Filmovou fakultu dokončil až v roce 1967, přesto se svému oboru nemohl otevřeně věnovat. Po roce 1969 prošel řadou především dělnických profesí a filmem se zabýval pouze pokoutně a bez oficiálního povolení režimu. V roce 1991 byl rehabilitován a získal titul na čerstvě vzniklé katedře teorie a dějin divadla, filmu, rozhlasu a televize.

Boris Jachnin vedle řady básnických sbírek, povídek, pohádek a divadelních her napsal několik odborných publikací, například o Gretě Garbo, R. W. Fassbinderovi (pod pseudonymem Jan Grulich), Charlie Chaplinovi, Janu Werichovi či Janu Procházce. Počátkem 90. let se spolupodílel na znovuoobnovené činnosti filmových klubů, rozvoji Letní filmové školy a prohlubování zkušeností v oblasti lektorské činnosti.

Veronika Zýková

ANDREI MÁ RÁD FOTBAL A BEATLES

ZJISTILA REDAKTORKA JANA

■ ■ ■

ANDREI UJICA

Režisér a pedagog Andrei Ujica (*1951) pochází z rumunského Temešváru. Zde se věnoval studiu literatury, v němž později pokračoval v Bukurešti a následně v Heidelbergu. V roce 1981 odešel do emigrace do Německa, kde v současnosti žije a pracuje. Jako pedagog působí na univerzitě v Karlsruhe, kde přednáší o literatuře, filmu a médiích. Od roku 2005 je ředitelem Filmového institutu ZDM.

Otázky pokládala Jana Běbarová

Jak vzpomínáte na Vánoce 1989? Jak jste prožíval rumunskou revoluci coby emigrant?

Tou dobou jsem byl v Německu, žil jsem s rodinou v Heidelbergu. Na nás na všechny to mělo nesmírný emocionální dopad. Celé dny a noci jsme intenzivně sledovali televizi a telefonovali si s přáteli z exilu a snažili se pochopit, co se děje.

Co vás vlastně před třiceti lety vedlo k rozhodnutí opustit rodnou zemi?

Do Německa jsem odešel deset let před revolucí, na jaře 1981. Měl jsem totiž neblahé tušení, že situace v Rumunsku bude v následujících letech hodně špatná. A taky že byla. Tehdy byla představa, že systém někdy padne, naprosto nemyslitelná. Hlavním důvodem k emigraci byl patrně i náš syn, který se narodil před Vánoci 1980. Odešel jsem do emigrace hlavně kvůli němu, musel jsem ho zkrátka odtamtud dostat.

I když již v Rumunsku nějakou dobu trvale nežijete, mohl byste popsat vztah tamní mládeže k nedávné minulosti? Zajímá je vůbec, co se dělo před dvaceti lety?

Z vyzrálosti mladého publika *Vlastního životopisu Nicolae Ceaușesca* jsem byl překvapený. Mladí lidé jsou zvědaví na dobu, v níž žili jejich rodiče. Chtějí si porovnat představy, které si vytvořili z vyprávění svých rodičů, se skutečným obrazem doby. Myslím, že kultivovaná část nové generace se o minulost zajímá, chce jí porozumět a udělat si o ní vlastní obrázek.

Z vlastní zkušenosti totiž můžu říct, že u nás spousta mladých lidí bohužel nemá tušení, co se odehrálo v nedávné minulosti jejich země. Dost možná proto, že výuka novodobých dějin na středních školách končí druhou světovou válkou.

Tohle je mnohem komplikovanější záležitost. Špatný vzdělávací systém je v dnešní Evropě obecným problémem. Všechny ty reformy v sedmdesátých letech v západní Evropě nebyly vůbec dobré. Jako univerzitní pedagog můžu říci, že já i moji kolegové každý rok trpíme velmi nedostatečnými znalostmi nově přichozích studentů. Je škoda, že země bývalého východního bloku převzaly ze západního vzdělávacího systému špatné reformy ze sedmdesá-

tých let a zničily tak jistou vzdělávací tradici, protože v celém bývalém východním bloku převažoval francouzský vzdělávací model z počátku dvacátého století. Myslím, že to fungovalo dobře, což dosvědčuje úspěch ruských vědců. Podle mého názoru nebylo po revolucích v bývalém východním bloku potřebné v některých disciplínách vzdělávací program měnit. Až na výuku historie a dějin literatury byl zbytek systému lepší než dnes. Jak jsem již řekl, je to dnes obecně závažný evropský problém, který se odráží například i v ekonomickém rozvoji jednotlivých států. Spojené státy a Čína jsou dnes na vrcholu, protože mají nejpropracovanější vzdělávací systémy.

Pojďme se chvíli bavit o vašich filmech. Je známo, že Videogramy revoluce nebyly v Rumunsku přijaty příliš vřele...

Ano, máte pravdu, že začátku vůbec.

Rumunská televize je poprvé promítla teprve nedávno.

Až třináct let po jejich vzniku! Ale televize jsou přítomné všude na světě. Je to vskutku podřadné médiem dnešního světa. (smích)

Setkal jste se při jejich uvedení s nějakými odmítavými či až nepřátelskými reakcemi?

Bylo to velmi zvláštní. Když jsem *Videogramy* s Harunem Farockim v roce 1992 dokončil, měly premiéru v bukurešťském Goethe Institutu, neboť se jednalo o německou produkci. A když projekce skončila, v sále bylo mrtvolné ticho. Všichni diváci byli šokováni. Svým způsobem, když vezmete v úvahu citovou stránku, to bylo pochopitelné. V té době si ještě nedokázali vytvořit emocionální odstup od vlastních zážitků. Když vidíte něco takového, máte

vždy pocit, že vynechali váš vlastní příběh. Byla to přirozená lidská reakce. Ale abych byl spravedlivý, musím říct, že skupiny rumunských intelektuálů film pochopili a jeho kvality ocenili již na samém začátku.

Narazili jste při výzkumu archivních materiálů na nějaké zajímavé záběry, které jste se rozhodli do finálního sestřihu z nějakého důvodu nezařadit, například kvůli jejich brutalitě?

Ve *Videogramech* máme několik docela brutálních scén. Rozhodně jsme je kvůli tomu necenzurovali. Měli jsme samozřejmě další zajímavý materiál – je obvyklé, že ve filmu nemůžete použít všechno, pokud chcete vyjádřit určité významové vztahy. Nicméně s Harunem (Farockim – pozn. aut.) jsme po dokončení filmu udělali ve spolupráci s televizí Arte – bylo to pouze jedinkrát v životě, co jsem spolupracoval s televizí – takový tematický večer o těchto událostech. A právě v tomto televizním pořadu jsme ukázali pouze ty záběry, které jsme ve filmu nepoužili.

Bylo těžké se k některým z těchto archivních materiálů dostat?

Stejně jako v případě *Světu v Miru* jsme měli hodně možností, protože tyto události byly ožehavé, bylo to pouze rok po jejich pořízení. Vite, lidé vždy chtějí ukazovat svoje videa a fotografie. Například když se někoho vypytáváte po návratu z dovolené, ukáže vám svoje fotky, ať už je chcete vidět nebo ne. (smích) O to víc je chtějí ukazovat, když mají dojem, že zaznamenávají dějiny. Zveřejnili jsme nějaké inzeráty v novinách – bylo to ještě předtím, než se rozšířil internet – a v bukurešťském Národním divadle jsme měli zřízenou kancelář, kam za námi lidé přicházeli se svými videi.

O RUMUNSKÉ REVOLUCI JE STÁLE CO ŘÍCT

„TELEVIZE JSOU
PITOMÉ VŠUDE
NA SVĚTĚ. JE
TO VSKUTKU
PODŘADNÉ
MÉDIUM
DNEŠNÍHO
SVĚTA.“

ANDREI UJICA SE FILMOVÉ REŽII ZAČAL VĚNOVAT AŽ ZAČÁTKEM DEVADESÁTÝCH LET, PO PÁDU CEAUȘESCOVA REŽIMU, KTERÝ VE SVÉ TVORBĚ VYTRVALE REFLEKTUJE. NEJPRVE SE S NĚMECKÝM DOKUMENTARISTOU HARUNEM FAROCKIM PODÍLEL NA *VIDEOGRAMECH REVOLUCE* (VIDEOGRAMME EINER REVOLUTION, 1992), KTERÉ VZNIKLY SESTRHEM VÍCE NEŽ STOVKY HODIN ARCHIVNÍCH ZÁBĚRŮ PŘELOMOVÝCH UDÁLOSTÍ BĚHEM PAMÁTNÝCH VÁNOC 1989, KDY DOŠLO KE SVRŽENÍ NENÁVIDĚNÉHO RUMUNSKÉHO DIKTÁTORA. O ČTYŘI ROKY POZDĚJI NATOČIL UNIKÁTNÍ DOKUMENT *SVĚT V MIRU* (OUT OF THE PRESENT, 1996), ZACHYCUJÍCÍ DESETIMĚSÍČNÍ MISI SOVĚTSKÉHO KOSMONAUTA SERGEJE KRIKALEVA, BĚHEM NÍŽ V JEHO RODNÉ ZEMI DOŠLO K REVOLUČNÍMU PŘEVRATU. *SVĚT V MIRU*, PŘIROVNÁVANÝ KE KUBRICKOVĚ *2001: VESMÍRNÉ ODYSEE* (2001: A SPACE ODYSSEY, 1968) A TARKOVSKÉHO *SOLARIS* (1972), JE POVAŽOVÁN ZA JEDEN Z NEJZÁSADNĚJŠÍCH DOKUMENTÁRNÍCH POČINŮ DEVADESÁTÝCH LET.

MEZI STĚŽEJNÍ DÍLA DOKUMENTÁRNÍ TVORBY NOVÉHO TISÍCILETÍ BUDE BEZPOCHYBY ŘAZEN I UJICŮV ZATÍM POSLEDNÍ PROJEKT *VLASTNÍ ŽIVOTOPIS NICOLAE CEAUȘESCA* (AUTOBIOGRAFIA LUI NICOLAE CEAUȘESCU, 2010), KTERÝ JIŽ OD PREMIÉROVÉHO UVEDENÍ NA LOŇSKÉM FESTIVALU V CANNES SBÍRÁ SAMÉ POZITIVNÍ OHLASY. SVÉ MÍSTO SI NAŠEL V NESPOČTU ŽEBŘÍČKŮ NEJLEPŠÍCH FILMŮ UPLYNULÉHO ROKU A I V RUMUNSKU, KDE BYLY UJICOVY SNÍMKY PŘIJÍMÁNY S ROZPAKY (NAPŘÍKLAD *VIDEOGRAMY REVOLUCE* UVEDLA MÍSTNÍ TELEVIZE AŽ TŘINÁCT LET PO JEJICH VZNIKU), BYL MÍSTNÍMI NOVINÁŘI A KRITIKY OZNAČEN JAKOŽTO NEJLEPŠÍ RUMUNSKÝ FILM ROKU 2010.

A co v případě snímku *Vlastní životopis Nicolae Ceaușesca*?

U tohoto snímku to bylo jiné, protože v něm užité archivní záběry byly ve vlastnictví státního archivu. V tomto ohledu to byla jednodušší práce, protože dané záběry bylo mnohem snazší získat – všechny materiály byly pouze na dvou místech: v Národním filmovém archivu a v archivu národní televize, takže byly centralizovány.

Považujete otázku rumunské revoluce v rámci svého díla za uzavřenou nebo máte pocit, že je stále na co poukazovat?

Co se týče rumunské revoluce, je pořád o čem mluvit. Těmito záležitostmi by se ale měli zabývat historikové – oni by měli tyto otázky objasňovat. To ovšem nebyl můj záměr, já jsem nedělal film o politických zavřených dveřích. Já nejsem dějepisec. Pro ty je tu ovšem stále mnoho věcí, které je třeba udělat. V naší historii je mnoho událostí, o kterých se nikdy nedozvíme celou pravdu. Je tak trochu naivní věřit, že se můžete dozvědět všechno. O říjnové revoluci taktéž známe jen velmi malou část pravdy. Ve Francii jsou nyní také otevřenější, co se týče Velké francouzské revoluce před dvěma sty lety. Obecně toho tedy o naši historii moc nevíme. Máme pocit, že toho víme hodně, ale ze skutečné reality poznáme vždy pouze fragment.

Můžete nám tedy přiblížit, čeho se bude týkat váš další plánovaný projekt?

Můj příští projekt bude naprosto odlišný. Právě teď začínám pracovat na další sérii dvou nebo možná tří filmů o fenoménu masové kultury. Chtěl jsem to udělat už dávno, ale neměl jsem možnost, dokud jsem nedokončil tuto trilogii. Jeden bude o revoluci v populární hudbě v šedesátých letech, druhý

o sportu, pravděpodobně o fotbalu – neexistuje totiž žádný opravdu dobrý film, který by zachytil esenci tohoto fenoménu. No a pak uvidím. Nicméně příští projekt začnu hudebním filmem. Bude o jednom dnu ze života Beatles.

Mohl byste porovnat možnosti a podmínky natáčení v Rumunsku a Německu?

Myslím si, že to není otázka podmínek – ty jsou docela dobré i v Německu. Pravdou je, že německá kinematografie se z mnoha důvodů více než dvacet let nachází v příšerné krizi. Abych řekl pravdu, podle mého názoru již filmový průmysl v Německu neexistuje – mají pouze průmysl televizní, jako například v Itálii. Občas se objeví nějaký film, ale německá kinematografie už ve světě nemá žádný vliv. V Rumunsku to bylo všeobecné překvapení – během poslední dekády zde vzniklo jedno z nejzajímavějších uměleckých hnutí ve filmu. Pravděpodobně brzo skončí, protože takové vlny většinou nemají delšího trvání než deset let. Je však pravda, že v posledních letech se v Rumunsku zformovala intenzivní kreativní energie a po jistou dobu bylo nejzajímavějším místem v Evropě, kde vznikaly filmy.

Máte nějaké osobní tipy na rumunské snímky uváděné na Letní filmové škole?

Zatím jsem si program nestihl pořádně prostudovat, ale mám dojem, že jsou tam dva nebo tři skutečně důležité snímky a všechny jsou pět nebo šest let staré. Především je to *Smrt pana Lazaresca*, potom *Policejní, adj.* a nakonec *4 měsíce, 3 týdny a 2 dny*. Jsem si docela jistý, že právě tyto tři tituly jsou těmi nejdůležitějšími a zároveň nejlepšími filmy nového rumunského filmu.

PROGRAM DIVADELNÍHO STANU

24. 7. 15.00
**VELKÁ MEDVĚDÍ
POHÁDKA**

24. 7. 21.00
**OTEC ČÍSEL: RITUÁL
JELENÍHO MUŽE (KLÁRA
A DAVID DOUBKOVI)**

25. 7. 21.00
**BUCHTY A LOUTKY:
PSYCHO RELOADED**

26. 7. 15.00
**POHÁDKA:
O NEŠTASTNÉM
STAVITELI (JAKUB FOLL)**

26. 7. 21.00
**DIVADLO POTRVÁ:
L'ESPRIT DU VOYAGE**

THE LUBITSCH TOUCH

REDAKČNÍ

FILMOVÉ

TIPY

VYBÍRÁME
Z DNEŠNÍHO
PROGRAMU

BRÁNY NOCI

Režie: Marcel Carné
Scénář: Jacques Prévert
Hrají: Pierre Brasseur, Yves Montand, Serge Reggiani, Nathalie Nattier a další
Francie, 1946, 107 min.

KŘTINY

Režie: Marcin Wrona
Scénář: Dariusz Glazer, Grzegorz Jankowski, Grazyna Trela
Hrají: Natalia Rybicka, Tomasz Schuchardt, Wojciech Zielinski, Adam Woronowicz a další
Polsko, 2010, 86 min.

PŘÍSAHA

Scénář a režie: Laura Poitras
Hrají: Salim Hamdan, Abu Jandal a další
USA, 2010, 90 min.

LUBITSCHOVY

FILMY

V DNEŠNÍM A ZÍTŘEJŠÍM

PROGRAMU

LFŠ

SUMURUN
24. 7., REDUTA 1, 24.00
HUDEBNÍ DOPROVOD:
GERHARD GRUBER

HORSKÁ KOČKA
25. 7., HVĚZDA, 14.30
HUDEBNÍ DOPROVOD:
HOUPACÍ KONĚ

V řadě textů o Ernstu Lubitschovi a jeho filmech se setkáme s tajemným termínem *Lubitsch touch*, do češtiny většinou nešikovně překládaným jako Lubitschův dotek. Autoři publicistických článků či historiografických studií se jím pokoušejí pojmenovat režisérův charakteristický rukopis, který jeho snímky činí jedinečnými. Jak si ale všimá například Kristin Thompson, fráze *Lubitsch touch*, nepodložená detailnějším vysvětlením či příkladem, „je vágní a většinou nepříliš užitečná. Ti, kteří jsou s jejím významem obeznámeni, už Lubitsche znají, zatímco člověku, který Lubitsche nezná, spojení objasní jen velmi málo.“ Co konkrétně tedy autoři míní, když hovoří o *Lubitsch touch*? Podívejme se na několik pokusů o definici.

Již ve 20. letech minulého století se v recenzích Lubitschových filmů objevovaly zmínky o tzv. *touches*, momentech, v nichž je nenápadným, zdánlivě jednoduchým a sofistikovaným způsobem ztvárněna humorná scéna (až později se ujalo jednotné číslo v podobě *the Lubitsch touch*). Recenzent z *The Film Daily* označuje komedii *Tak žije Paříž* (*So This Is Paris*, 1926) za „sofistikované a zábavné pojednání spleťtého života v Paříži, plné okouzlujících momentů (*touches*), které Lubitsch tak skvěle ovládá. (...) Nejprve v divákovi vyvolávají úsměv, potom hihňání a nakonec bouřlivý smích.“ Příspěvatel *New York Times* ve stejném roce uvádí konkrétní příklady Lubitschova génia, které se však neomezují výhradně na komické scény: „Ať už je snímek vyprodukovaný panem Lubitschem jakkoliv brilantní, vždy se mu podaří vložit do něj zcela mimořádný prvek či nápad. Jen málo diváků zapomene na úžasnou scénu v *Carevně* (*Forbidden Paradise*, 1924), v níž se ryba třepotá ve vodní hladině přes odraz milenců chystajících se obejmout. V *Líbej, ach líbej mne dál* (*Kiss Me Again*, 1925) pan Lubitsch zobrazil dešťovou přeháňku, aniž by k ní potřeboval přivaly vody, a ve filmovém přepisu *Vějíře lady Windermereové* (*Lady Windermere's Fan*, 1925) znázornil spěch při psaní vzkazu prostřednictvím inkoustové skvrny na papíře.“

Zdá se tedy, že *Lubitsch touch* je synonymem pro eleganci, úspěšnost a schopnost vyjadřovat se pomocí vizuálních zkratk. Lubitsch byl již svými současníky vnímán jako mistr náznaků a narážek. Prostřednictvím originálních obrazových hříček a vypointovaných dialogů ztvárňoval milostné vztahy poháněné nezkrotnou sexuální touhou. Autoři pišící v 60. letech a později tento pohled na Lubitschovo mistrovství dále rozvádějí. Herman G. Weinberg například uvádí: „Ve svém nejširším významu to (*Lubitsch touch*; pozn. MH) znamenalo přejít od obecného ke konkrétnímu, náhle zhustit vývoj scény či dokonce celé téma filmu do jediného svižného, zručně natočeného momentu.“ Podle režiséra Petera Bogdanoviche, jednoho

V DNEŠNÍM HUDEBNÍM TIPU JSME SI SÁHLI NA MAJORA ZEMANA „A ČERVI SE ROZLEZOU, LUBITSCH BOŽÍ, LUBITSCH BOŽÍ“

ze zástupu obdivovatelů Lubitschovy tvorby, je pro jeho styl stěžejní elegancí a nenápadností: „Fráze (*Lubitsch touch*; pozn. MH) konotuje něco lehkého, zvláštním způsobem nedefinovatelného, ale přesto konkrétního a hmatatelného. Při sledování Lubitschových filmů – více než u snímků kohokoliv jiného – lze tohoto ducha pocítit; nejen v diskrétní a bezchybně umístěné kameře, rafinované úspornosti zápletky, dvojsmyslných dialogích (...), ale rovněž – a zejména – v hereckých výkonech všech představitelů, nezávisle na tom, o jak velkou či malou roli se jednalo.“

Podle Joshuy Kleina *Lubitsch touch* označuje režisérova „pohotovou metodu zobrazení sexuálních narážek sotva patrným mrknutím, což znamenalo chytrou hru se slovy a příběhy, jež bylo třeba vyvracet a překonávat, nebo jen lehké popíchnutí relativně pruderních (...) amerických zvyklostí“. James Harvey, autor rozsáhlé monografie o americké romantické komedii, píše, že právě díky těmto kvalitám byly Lubitschovy filmy vřele přijímány intelektuálním publikem – a to navzdory tomu, že v rovině zápletky většinou vyprávějí o zcela „přízemních“ věcech, jakými jsou sexuální chtíč či nevěra. „Pro amerického intelektuála 30. a 40. let bylo téměř nemožné sledovat Lubitschův film a necítit při tom (...) jakousi spřízněnost s mužem, který jej natočil. Žádný jiný významný americký režisér – minimálně do příchodu Orsona Wellese – nedokázal tento efekt vyvolávat tak spolehlivě.“

Billy Wilder, jenž s Lubitschem spolupracoval na komediích *Osmá žena Modrovousova* (*Bluebeard's Eighth Wife*, 1938) a *Ninočka* (*Ninotchka*, 1939), viděl základ Lubitschova úspěchu u publika v gradaci humorných scén: „Bylo to jeho

užívání nadvtipu (*superjoke*). Máte vtip, se kterým jste spokojeni, a pak na něj přidáte ještě jeden vtip. Vtip, který jste nečekali. V tom byla podstata *Lubitsch touch*.“ Kritik Andrew Sarris, který v knize *The American Cinema: Directors and Directions 1929–1968* Lubitsche zařadil do „panteónu“ největších hollywoodských režisérů, má trochu odlišný názor. Za základní princip Lubitschových filmů považuje mísení komična s náladou smutku a zármutku: „Do režisérových nejveselejších momentů proniká bolestný smutek a právě tento kontrapunkt smutku a radostné nálady představuje *Lubitsch touch*; ne žádostivý pohled zavřených dveří. Popisovat Lubitsche jako sofistikovaného člověka ze starého kontinentu je stejně reduktivní jako hovořit o Hitchcockovi jako o mistrovi napětí.“

Ať už se však za spojením *Lubitsch touch* skrývá cokoli, jeho nejlepší a nejmystičtější projev najdete přímo na filmovém plátně. Na letošní Letní filmové škole jste měli a ještě budete mít možnost zhlédnout jak vybrané Lubitschovy filmy z jeho německého období (dokonce s živým hudebním doprovodem!), tak jednu z jeho vrcholných hollywoodských komedií ze 30. let, *Ninočka* s Gretou Garbo v její předposlední filmové roli.

Doporučená literatura: HARVEY James. *Romantic Comedy in Hollywood: From Lubitsch to Sturges*. New York: Alfred A. Knopf, 1987. THOMPSON Kristin. *Herr Lubitsch Goes to Hollywood: German and American Film after World War I*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2005.

Milan Hain

Carného první snímek uvedený po skončení druhé světové války následoval po fenomenálním uměleckém i komerčním úspěchu *Děti ráje* (*Les enfants du paradis*, 1945). Podobně jako tento tragický příběh z divadelního prostředí, v mnoha anketách řazený mezi nejlepší filmy všech dob, vznikaly i *Brány noci* ve spolupráci s básníkem a scenáristou Jacquesem Prévertem. Dějištěm snímku je Paříž krátce po osvobození spojeneckými vojsky: město se pomalu probírá z válečných hrůz, lidé se usilovně snaží vrátit k normálnímu běhu života. Úvodní panorama Paříže i následující záběry přelidněných ulic naznačují, že film bude rozmáchlým portrétem města a jeho obyvatel vyrovnávajících se s důsledky války. Po chvíli se však záběr zúží na několik jedinců, jejichž linky se jednoho zimního večera osudově protnou. Právě osud je základní hnací silou příběhu. Ve filmu se neprojevuje pouze jako abstraktní princip, naopak; bere na sebe konkrétní podobu tajemného tuláka, který prochází celým příběhem, komentuje děj a neustále divákovi připomíná danost a nezvratitelnost věci. Film je nejsilnější v intimních momentech, jakým je například setkání Diega (Yves Montand ve své druhé filmové roli) a nešťastně provdané Malou. V takových scénách se Carnému a Prévertovi daří evokovat to nejlepší z předchozí společné tvorby. Naopak expozice působí snad až přehnaně rozvláčně (například Diego a Malou se setkávají teprve v druhé polovině stopáže). Ambiciózní a nákladný snímek se od francouzského publika poloviny 40. let nedočkal pochopení, v kinech zcela propadl a nasměroval dvojici Carné–Prévert k tvůrčímu rozchodu. Z dnešního pohledu se jeho neúspěch zdá až příliš krutý: ocenění si zaslouží například zdárné zachycení atmosféry francouzské metropole a působivé finále, v němž osud naplno prokáže svoji moc. (mh)

Michal má na první pohled vše, co by si každý mladý muž mohl přát: krásnou, hodnou a věrnou ženu, zdravého syna, vlastní firmu, luxusní byt a auto. Jen on sám však moc dobře ví, že brzy o všechno přijde. Mafie, se kterou kdysi měl co do činění, ho totiž nehodlá jen tak v klidu nechat žít. Peníze na Michalově účtu se den ode dne rychlým tempem ztrácí, aniž by o tom jeho žena Magda měla tušení. Vědom si vysoké oběti, kterou bude muset přinést, až nebude schopen splácet vysoké částky, které po něm Gruby a jeho kumpáni vymáhají za to, že je kdysi udal, snaží se narychlo zabezpečit rodinu. Milé přátelské gesto vůči jeho dávnému blízkému kamarádovi Jankovi, který za ním přijíždí, aby šel za kmotra jeho novorozenému synovi, se tak nečekaně promění ve velkorysou prosbu, aby zaujal jeho místo v životě a postaral se o jeho ženu a dítě. Scénář snímku, který na letošním ročníku Febiofestu zvítězil v soutěžní sekci Nová Evropa, jež se zaměřuje na debuty a druhé filmy mladých evropských režisérů, byl volně inspirován skutečným životním příběhem muže, který se před několika lety ve Varšavě marně snažil vymanit ze své kriminální minulosti. Režisér Marcin Wrona však ve *Křtinách*, které jsou jeho druhým celovečerním počinem, předkládá příběh univerzální, jenž není vázán na konkrétní město či zemi a mohl by se stát komukoli, kdekoli. Wrona přiznaně usiluje o spirituální rozměr svých snímků, i proto tento film je tedy opět důležitá náboženská symbolika, přičemž stylově si nezadá s řadou v Uherském Hradišti uváděných filmů rumunské nové vlny. Kromě úspěchu v České republice se *Křtiny* mohou chlubit i Stříbrným lvem za nejlepší film z polského festivalu v Gdyni, kde byli cenou pro nejlepšího herce *ex aequo* oceněni i hlavní mužští herečtí představitelé Tomasz Schuchardt a Wojciech Zieliński. (jb)

Terorista. Člověk, který ve jménu víry v boha zabíjí nevinné. Fanatik, který slepě poslouchá příkazy a nepřemýšlí o důsledcích. Vousatý muž v turbanu s výbušninou kolem pasu. Osamělý vykořeněný muslim bez rodiny a závazků, plný nenávisti vůči celému světu. Nepřítel demokracie a svobody. Taktó a mnohdy daleko kreativnější si po 11. září 2001 řada lidí představuje ty, které označujeme nálepkou terorista. Laura Poitras však přichází se zcela odlišným pohledem (nejen na stereotyp teroristy) a často nevidaným přístupem ve svém dokumentu *Přísaha*. Vydává se do Jemenu a Guantánama, aby poskytla divákům a diváčkám obraz dvou mužů kdysi úzce spjatých s Usámou bin Ládinem. Zda je ale diváci a diváčky po zhlédnutí snímku označí za teroristy, je velkou neznámou. Abu Jandal žije se svou rodinou v Jemenu. Živí se jako taxikář a je volněm čase rozmlouvá s jemenskou omladinou o džihádu a létech strávených ve službách šejka bin Ládina. Přísně, ale laskavě dbá na výchovu svého malého syna, čas si udělá i na četné rozhovory s novináři, ve kterých nejednou intervenuje ve prospěch svého švagra Salima Hamdana. Salim mezitím obývá nehostinné cely guantánamské věznice a soudí se s americkou vládou, jmenovitě s Donaldem Rumsfeldem, o svoji svobodu. Salim Hamdan a Abu Jandal bývali nejlepší přátelé. Do doby, než Jandal změnil názor na džihád. *Přísaha* se do jisté míry vymyká dokumentům o terorismu a teroristech především v tom, že nechává na divákovi, aby se rozhodl, kdo a pokud vůbec je na straně dobra či zla. Zejména Abu Jandal je představen z bezprostřední blízkosti, ve svém soukromí a v obyčejnosti svého každodenního života. Na první pohled celkem sympatický chlapík, který nikterak nezapadá do západního stereotypu teroristy. Ale je, nebo není terorista? A jak se vlastně terorista pozná? (ja)

FOR A NO SMOKING ORCHESTRA THEY SMOKE QUITE A LOT

INFORMUJÍ ZAHRAČNÍ TISKOVÉ AGENTURY

EXKLUZIVNÍ REPORTÁŽ Z DĚNÍ NA SLAVNOSTNÍM ZAHÁJENÍ 37. ROČNÍKU LETNÍ FILMOVÉ ŠKOLY, NA KTERÉM BYLA PŘEDÁNA ČESTNÁ OCENĚNÍ LETOŠNÍM „ZVLÁŠTNĚ UVEDENÝM“ HOSTŮM.

Filmovka už nám sice začala v pátek, nicméně co by to bylo za festival, kdyby se mu nedostalo řádného a patřičně slavnostního zahájení. Právě toho jsme se mohli zúčastnit včera v podvečer v kině Hvězda, hlavním centru festivalového dění. Ač bývají takovéto oficiální ceremonie obvykle suššího rázu, tentokrát nebyla

RECEPT NA DLOUHOVĚKOST

o emoce nouze. Do tepen festivalu totiž vnikl nový prvek, legenda českého filmu, zasloužilý režisér Otakar Vávra. Přišedší návštěvníci tak mohli dojatě sledovat, kterak mu bylo z rukou organizátorů LFŠ předáno zvláštní ocenění. To si vysloužilo ovace ve stoje prakticky od všech diváků v sále. Jediné oko nezůstalo suché, když se profesor Vávra světil, že mu přeci o ceny vůbec nejde. Jeho manželka pak diváky v sále ujistila, že budou-li natáčet dobré filmy, dost možná se stovky dožijí i oni. Obtěžkán poctami odešel i profesorův žák z FAMU, režisér Emir Kusturica. Obdržel „Výroční

cenu Asociace českých filmových klubů pod patronací společnosti SynotTip“ za významný přínos evropské kinematografii. Než uvedl svůj film *Černá kočka, bílý kocour* (Crna mačka, beli mačor, 1998), věnoval filmovým nadšencům ještě několik povzbudivých, brilantní češtinou pronesených slov: „Na festivalech můžete vidět filmy, které nejsou hloupé.“ Zároveň ujistil, že „chce, aby jeho filmy byly terapií pro lidi, kteří se na ně dívají“. Pojďme se ale ještě vrátit k zajímavým okamžikům, které předcházely samotnému předávání cen a odehrály se tedy ještě dříve, než neobého Vávru obklíčilo dusivé klubko fotografů.

Rozverný hradištský moderátor Jožka Kubánik, který účastníky přivítal ve „filmovém ráji“, se i nadále přidržoval této metafyzické paralely, když za „boží akci“ (LFŠ) poděkoval „otci stvořiteli“ (AČFK), „všem svatým“ (jejím sponzorům), a především „svatě trojici“ hlavních patronů. Jejich zástupce se pak snažil přemlouvat k fyzickým aktivitám, přičemž zběsile blýskal hodinkami. Šokovaným hostům se tak naskytl jedinečný pohled na zástupce SynotTipu, dělajícího na pódiu dřepy. Jedna... dvě... deset... Starosta Uherského Hradiště však akční moderátor ke zpěvu nutil marně. Řeč se během ceremonie také často stočila na sovětský snímek *Bílý Bim, Černé Ucho* (1977) Stanislava Rostockého. Věřím tomu, že řada diváků si tento film, který v nabídce letošní Letní filmové školy absentuje, ráda dohledá. Vždyť jak krásně shrnul stěžejní myšlenku Letní filmové školy její umělecký ředitel Pavel Bednařík: „Zapomeňte na filmové hvězdy, sledujte inspirační tvůrce a poslouvejte lidi, kteří filmům rozumí.“ (mm)

6

SOUTĚŽ

**DNES SOUTĚŽÍME
O ROČNÍ PŘEDPLATNÉ MF DNES
A KATALOG LFŠ**

Ve kterém Kiešlowského filmu se poprvé objevuje fiktivní postava dánského skladatele Van Den Budenmajera? Své odpovědi pošlete do 23.00 prostřednictvím SMS ve tvaru „ODPOVED mezera AKREDITACNI_ID“ na číslo +420 777 962 749.

Správná odpověď na včerejší otázku:
Emir dostal husu

HÁDANKA

**POZNEJTE, Z JAKÉHO FILMU
DNEŠNÍHO PROGRAMU
POCHÁZÍ TENTO CITÁT**

„Není nic tragického na tom mít padesát. Jedině pokud se snažíte, aby vám bylo pětadvacet.“
Obrázek napoví.

Správné řešení včerejší hádanky:
Ninočka

RÉBUS

**UHODNĚTE ČÁST
DNEŠNÍHO PROGRAMU
NĚNAPOVÍME!**

Správná řešení hádanky a rébusu najdete na tomto místě v zítřejším vydání.

Správné řešení včerejšího rébusu:
Hamlet podniká

❖ O V A

REDUTA NEDUTÁ – PŘEDNÁŠÍ DAN DUTA

RÝMUJEME SI V REDAKCI

ROZHOVOR S ŘEDITelem RUMUNSKÉHO KULTURNÍHO INSTITUTU MIRCEOU DANEM DUTOU O RUMUNSKÉ NOVÉ VLNĚ, OPOŽDĚNÝCH PŘÍCHODECH A FILMECH, KTERÉ JEN TAK NĚKDO NEPOCHOPÍ.

Na LFŠ přednášíte o *Stručných dějinách rumunské kinematografie*. Dají se vůbec dějiny rumunské kinematografie zestručnit?

Dějiny jakékoli kinematografie se rozhodně zestručnit nedají. A to dokonce ani dějiny rumunské kinematografie, které jsou bohužel stručnější než dějiny dalších kinematografií. Není však možné tvrdit, že by nebyly bohaté. Například se neví o tom, že Rumunsko vyprodukovalo vůbec první celovečerní film na světě v roce 1912, čtyři roky před Davidem Griffithem v Americe. Tento film se jmenoval *Nezávislost Rumunská* a v původní verzi trval dvě a půl hodiny, což bylo na tu dobu neuvěřitelně hodně.

Součástí festivalového programu jsou filmy tvůrců tzv. rumunské nové vlny. Mají něco společného se snímky tzv. nových vln ze 60. let 20. století?

Až moc. Proč to říkám? Ne že bych snad měl něco proti nové vlně. Naopak. Jsem jeden z prvních fanoušků rumunské nové vlny. A dokonce jsem tohle syntagma užíval v době, kdy se ještě vůbec nemluvalo o nějaké nové vlně. U filmařů se ale projevuje určitá lítost, že ta nová vlna, kterou máme všichni rádi, vznikla strašně pozdě. Až 40 let po zbytku Evropy. Je samozřejmě velmi podobná těm předchozím novým vlnám, zejména inspirací reálným životem kolem nás a současnými

problémy. Je ovšem velká škoda, že vznikla až teď. Ale jak se říká, nerouhejme se. Ještě že ji máme. Samozřejmě, těch společných rysů je strašně moc. Určitě je jiná a každý filmař, který respektuje sám sebe, musí přjmout především to, že po roce 2010 nelze natáčet tak jako před 40 lety.

Existuje nějaký tvůrce nebo snímek, o kterém by se dalo prohlásit, že je typicky rumunský?

Těžko říct. Jednak je jich strašně moc a jednak není žádný, který by byl vyloženě rumunský. Takže berte

FILM, KTERÝ CIZINEC NEPOCHOPÍ

mou odpověď tak trochu s rezervou. Uvedu ale jeden, případně dva filmy, které mě zrovna napadají a které mi připadají velice rumunské. Jde o film *Filantropica* Nae Caranfila z roku 2002, který hořce, ale výstižně charakterizuje spád rumunské společnosti po roce 2000. A potom je tu o pět let starší film stejného režiséra *Restul e tacere*, který rekonstruuje natáčení a produkci zmiňovaného filmu *Nezávislost Rumunská*. Ovšem tento film má nevýhodu v tom, že cizinec ho vůbec nepochopí. Asi něco jako *Hoří, má panenko* v československé kinematografii. (jaj)

Rok 2011- Mezinárodní rok lesů

LESYČR

HLAVNÍ POŘADATEL

SPOLUPOŘADATEL

HLAVNÍ PODPOROVATEL

HLAVNÍ PARTNER

HLAVNÍ PARTNER

PARTNER

HLAVNÍ MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

RESPEKT

FINANČNÍ PODPORA

DNES

iDNES.cz

PARTNER KOMUNIKACE

PARTNER TECHNIKY

OFICIÁLNÍ VŮZ

REGIONÁLNÍ MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

MÍSTO	STR	NÁZEV FILMU CZ PŮVODNÍ NÁZEV	TYP DÉLKA FORMÁT	ROK	JAZYK TITULKY TYP PŘEKLADU	HOST	
NEDELE 24. 7. 8.30							
ef	Hvězda	18	Písečný sráz Falez de nisip	cv 93 min. 35 mm	1983	rumunsky anglické el. české	
ef	Slovácké divadlo	130	Hamlet podniká Hamlet liikemaailmassa	cv 86 min. 35 mm	1987	finsky anglické el. české	
9.00							
ef	Klub kultury	59	Raz dva tři One Two Three [R-30.-23.00]	cv 115 min. DVD	1961	anglicky - el. české	
ef	Reduta 1	116	Přísaha The Oath	cv 90 min. DigiBeta	2010	anglicky, arabsky anglické el. české	
11.00							
ef	Hvězda	52	Zahraniční aféra A Foreign Affair	cv 117 min. 35 mm	1948	anglicky - el. české	
	Mír		Jan Fleischer: To by mohl být film	minifamu 90 min.	2011	česky - -	Jan Fleischer
	Reduta 2		Pocta Borisi Jachninovi – pásmo	beseda 120 min. DVD	2011	česky - -	Petr Jachnin
ef	Slovácké divadlo	216	Viditelný svět	cv 110 min. 35 mm	2011	slovensky anglické -	Ivan Trojan
11.30							
	Klub kultury	245	Underground	cv 167 min. 35 mm	1995	srbsky francouzské el. české	Emir Kusturica
ef	Reduta 1	30	Svět v Miru Out of the Present	cv 96 min. DigiBeta	1996	rusky anglické el. české	Andrei Ujica
	Sportovní hala		Okresní přebor I	blok 83 min. DVD	2010	česky - -	Michal Maxa
12.30							
	Mír		Prezentace katedry scenáristiky a dramaturgie	minifamu 90 min. DVD	2011	česky - -	Lubor Dohnal
14.30							
	Hvězda	78	Švejk v civilu (Lesní zvěř s Hornáckou muzikou Petra Mičky)	cv 86 min. 35 mm	1927	bez dialogů české -	
	Mír		Prvácká dílna Víta Klusáka	minifamu 90 min. DVD	2011	česky - -	Vít Klusák
ef	Reduta 2		Make-up ve filmech tradice kvality (pouze v angličtině)	pře 90 min. PC	2011	anglicky - -	Dudley Andrew
ef	Slovácké divadlo	223	Sedmý kruh A hetedik kör	cv 107 min. 35 mm	2009	maďarsky anglické el. české	
15.00							
	Divadelní stan		Velká medvědí pohádka	divadlo 60 min.	2011	česky - -	
	Klub kultury	198	Habermannův mlýn [R-27.-21.30]	cv 104 min. 35 mm	2010	česky, německy české -	Juraj Herz
ef	Reduta 1	34	Kapitalismus – Naše vylepšená receptura	cv 76 min. DigiBeta	2010	rumunsky anglické, francouzské el. české	
15.30							
	Sportovní hala	190	Nikdo nic neví [R-26.-9.00]	cv 76 min. 35 mm	1947	česky - -	
17.00							
	Hvězda		Lekce filmu podle Emira Kusturici	lekce filmu 90 min. DVD	2011	česky - -	Emir Kusturica
	Hvězda		Guernica	kf 25 min. 35 mm	1978	česky - -	Emir Kusturica
ef	Mír	213	Chránené územie	cv 84 min. DVD	2010	slovensky anglické -	Adam Hanuljak
	Reduta 2		Rumunská nová vlna: Opožděný zátrak	pře 90 min. DVD	2011	česky - -	Mircea Dan Duta
ef	Slovácké divadlo	221	Křtiny Chrzest [R-25.-17.00]	cv 85 min. HDCAM	2010	polsky anglické el. české	
17.30							
	Klub kultury		Dílo Akiho Kaurismakiho a umělecká bohéma	lektorát 45 min. DVD	2011	česky - -	Vladimír Hendrich
	Reduta 1		Zneužití třškvaviny aneb třikrát Krakatit	lektorát 45 min. PC	2011	česky - -	Ondřej Šír
18.00							
	Sportovní hala	235	Vše pro dobro světa a Nošovic [R-27.-23.30]	cv 82 min. 35 mm	2010	česky - -	Vít Klusák
18.30							
	Klub kultury	140	Muž bez minulosti Mies vailla menneisyttä	cv 97 min. 35 mm	2002	finsky české -	
	Reduta 1	197	Krakatit [R-25.-8.30]	cv 106 min. 35 mm	1948	česky - -	
19.00							
	Menton		Sándor Mester (HU) - kytarový recitál	koncert 75 min.	2011		
20.00							
ef	Hvězda	31	Vlastní životopis Nicolae Ceaușesca	cv 180 min. DCP	2010	rumunsky anglické el. české	Andrei Ujica
	LFŠ Music Stage		Lesní zvěř & cimbálová muzika Petra Mičky	koncert 60 min.	2011		
20.30							
	Mír		Objekty videa	blok 70 min. DVD		česky - -	
ef	Reduta 2		Emir Kusturica: kořeny nomádského stylu	pře 90 min. PC	2011	anglicky - -	Dudley Andrew
ef	Slovácké divadlo	53	Sunset Blvd. [R-25.-9.00]	cv 111 min. 35 mm	1950	anglicky - el. české	
21.00							
	Cinepur stan		Zlatá devadesátá (Festival otrlého diváka)	blok 90 min. PC	2011	česky - -	Dalibor Janda
	Divadelní stan		Otec čísel: Rituál jeleního muže	divadlo 60 min.	2011	česky - -	
	Klub kultury	176	Dlouhá kocovina	kf 29 min. DVD	2003	česky - -	Robert Sedláček
	Klub kultury	178	Pravidla lži [R-28.-21.30]	cv 119 min. 35 mm	2006	česky - -	Robert Sedláček
	Reduta 1	90	Sumurun (hudební doprovod Gerhard Gruber)	cv 90 min. 35 mm	1920	bez dialogů německé mezititulky el. české	
21.30							
	Masarykovo nám.		Občanský průkaz	cv 137 min. 35 mm	2010	česky - -	
	Smetanovy sady	123	Strýček Búnmi Loong Boonmee raleuk chat [R-29.-11.00]	cv 114 min. 35 mm	2010	thajsky české -	
ef	Sportovní hala	153	Personál Personel	cv 72 min. DVD	1975	polsky anglické el. české	Mikolaj Jazdon
22.00							
	Divadelní stan		DJ Ventolin	koncert 60 min.	2011		
	LFŠ Music Stage		Emir Kusturica And No Smoking Orchestra	koncert 90 min.	2011		
23.00							
	Mír		Iva 8bitová (Scanner) / DJ Menšík	party 120 min.	2011		
	Slovácké divadlo	65	Brány noci Les Portes de la nuit [R-25.-8.30]	cv 105 min. 35 mm	1946	francouzsky - el. české	
23.30							
	Klub kultury	45	Úterý po Vánocích Marti dupa Crăciun	cv 100 min. 35 mm	2010	rumunsky české -	
	Masarykovo nám.		Já taky Yo también	cv 103 min. 35 mm	2009	španělsky české -	
ef	Reduta 1	161	Dekalog 3	sf 56 min. 35 mm	1988	polsky anglické el. české	
	Smetanovy sady		Velká láska Le Grande Amour	cv 87 min. 35 mm	1969	francouzsky české -	
23.59							
	Hvězda	95	Pokračování jedné aféry Zoku – Džódži no rirekišo	cv 73 min. 35 mm	1966	japonsky - el. české	Olaf Möller
NEDELE 25. 7. 8.30							
	Hvězda	197	Krakatit	cv 106 min. 35 mm	1948	česky - -	
	Slovácké divadlo	65	Brány noci Les Portes de la nuit	cv 105 min. 35 mm	1946	francouzsky - el. české	
9.00							
ef	Klub kultury	53	Sunset Blvd.	cv 111 min. 35 mm	1950	anglicky - el. české	
ef	Reduta 1	221	Křtiny Chrzest	cv 85 min. HDCAM	2010	polsky anglické el. české	